

**ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ
ПІД ЧАС ЛІТНЬОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ**

Дорош Тетяна Леонідівна,

канд. наук з держ. упр.,

професор каф-ри фортепіано,

Артюхова Вікторія Олександрівна

Студентка

Комунального закладу

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

dorosh.tanja61@gmail.com

vika.artyxova1999@ukr.net

Анотація. У статті розкриваються проблеми організації та проведення культурно-виховних заходів із дітьми під час літньої педагогічної практики студентів. Із власного досвіду студентки напряму підготовки «Музичне мистецтво» наводиться приклад її практичної роботи з учнями середнього шкільного віку в літньому оздоровчого таборі «Сосновий», де перевага надається організації змістовного дозвілля вихованців, ураховуючи вікові та індивідуальні особливості дітей, їх нахили, здібності, інтереси.

Ключові слова: культурно-виховні заходи, діти, літня практика, табір, студент-практикант.

Постановка проблеми. Відповідно до Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» (ст. 1, пункти 5–6) передбачено термін перебування дитини в таких закладах, які забезпечують організацію дозвілля, відновлюють фізичні функції дитячого організму, сприяють розвитку їх духовності та

соціальної активності [2]. Для реалізації цих положень особлива роль відводиться керівництву та вожатим-організаторам (студентам-практикантам), які вдало поєднують оздоровчу роботу учнів у літній період із залученням їх до культурно-виховних заходів. Дослідження цього питання є цілком актуальним, оскільки надасть студентам можливість для прояву творчого потенціалу, ініціативи, самостійності, інтересу до майбутньої професії.

Стан дослідження. Літня педагогічна практика є самостійною роботою студентів із дітьми в умовах літніх канікул, яка представлена в розмаїтих формах культурно-виховних заходів і поєднує не лише відпочинок, працю, спорт, а й естетичну, пізнавальну, творчу діяльність. Цю проблему досліджували в своїх працях Н. Волкова, Н. Зеленкова, А. Зичков, С. Щербина, М. Дубінка, В. Лаппо та інші. Утім, вона не втрачає своєї цінності й нині, оскільки саме в ході цієї практики в студентів формуються вміння творчо застосовувати здобуті знання з педагогіки музичного виховання, психології, здійснювати планування як своєї діяльності, так і всього дитячого колективу.

Метою статті є розкриття особливостей організації культурно-виховних заходів із дітьми під час проведення літньої педагогічної практики студентів.

Виклад основного матеріалу. Студенти проходять практику в літньому оздоровчому таборі (ЛДОТ) на посаді організатора дитячого дозвілля, вожатого, вихователя, фізрука, музичного керівника. Оскільки дитина розвивається під час активної діяльності, то важливим є залучити її до суспільно корисних, пізнавальних, ціннісно-орієнтаційних процесів, при цьому створити ситуацію успіху, за якої у вихованців формується потяг до пізнання чогось нового, раніше невідомого. Слід пам'ятати, що чим більше дітей будуть залучені до культурно-виховних заходів, тим менше буде їхня пасивність, наявність поганого настрою, незадоволеність відпочинком і перебуванням в ЛДОТ.

Життя табору відзначається стрімким темпом і розмаїттям організації та проведення культурно-виховних заходів. Такі заходи не потребують довготривалої підготовки; справи мають бути організовані так, щоб кожен із

вихованців мав можливість спробувати свої сили і в художній самодіяльності, і в спорті, і в творчій праці [4, с. 87].

В. Лаппо пропонує здійснювати організаційні форми виховання, де перевага надається елементам гри: знайомство та спілкування, тематичні дні, загонові вогники; визначення загальних перспектив перебування дітей у закладі, щоденне підбиття підсумків проведеного дня; самообслуговування, благоустрій території; виступи в концертних заходах, танцювально-розважальних шоу; участь у веселих спортивних змаганнях; дотримання визначеного розпорядку дня [3, с. 119].

М. Дубінка підкреслює, що, виконуючи обов'язки вожатого, студенти глибше проникають у суть педагогічної діяльності. Вони апробують професійні знання, уміння та навички, вступаючи у взаємовідносини з дітьми, педагогічним колективом табору. Автор наголошує, що літня педагогічна практика зближує студентів із дітьми, допомагає глибше зрозуміти їх вікові та індивідуальні особливості. Окрім цього, він рекомендує, щоб в кожній зміні організовувались конкурси та змагання з рухливих ігор, проводились ігрові свята. Оскільки гра – це вид діяльності дитини, де розкривається її емоційність і допитливість, прагнення перевірити свої сили, випробувати спритність, уміння фантазувати, відкривати таємниці, прагнути до чогось незвичного, далекого й прекрасного [1, с. 84].

Необхідно зазначити, що організовуючи культурно-виховні заходи, слід урахувати вік учасників, їх нахили, здібності, інтереси. Кожен захід повинен мати виховний, розвивальний потенціал. У проведенні виховного заходу варто визначити три взаємопов'язаних етапи: підготовчий, етап проведення, підбиття підсумків. Підготовчий етап передбачає чітко визначити її тему, мету, завдання. Найбільш пріоритетними завданнями є:

- розвиток пізнавальних інтересів, розширення світогляду дітей;
- виховання культурної особистості;
- формування моральної поведінки;
- виховання почуття обов'язку та відповідальності за свої дії;

– створення доброзичливої атмосфери в колективі, де домінують взаєморозуміння та підтримка;

– розвиток творчих здібностей кожного вихованця.

Ці завдання, з урахуванням потреб та інтересів дітей, у певній мірі реалізуються в культурно-виховних заходах. Правильно спланована і проведена вожатим виховна робота дасть дітям можливість не лише відпочити, зняти фізичне та психічне навантаження, а й створить нові умови для збагачення їх соціального досвіду, розвитку творчого потенціалу та пізнавальних інтересів.

Наведемо приклад літньої педагогічної практики здобувача ВО напряму підготовки «Музичне мистецтво», що відбувалась у дитячому оздоровчому таборі «Сосновий», неподалік села Глушківка, Куп'янського району Харківської області. Це достатньо комфортне місто для відпочинку дітей, розташоване біля мальовничої річки Оскіл, оточене з усіх боків сосновим лісом. Робота здійснювалась із учнями середнього шкільного віку (11–13 років), які, окрім справ, регламентованих щоденним розпорядком роботи табору, залучались і до різноманітних спортивних, культурних заходів, за допомогою яких зміцнювалось здоров'я, відбувався морально-етичний розвиток особистості.

Знайомство з дитячим колективом проходило під час інтерактивного конкурсу «Візитівка». Кожен учасник (як вихователь, так і вихованці) презентували себе, розказували про свої уподобання, нахили, мрії. Діти також висловлювали свої побажання щодо заходів, учасниками яких хотіли б бути під час відпочинку в таборі. У подальшому вихователь узяв до уваги всі ці побажання, складаючи план-сітку виховної роботи. Знайомство пройшло в дружній атмосфері, цікаво, динамічно. Колективом було обрано назву загону, девіз, примовку, пісню.

Назва загону: «Комета».

Девіз: Комети на небі, а ми на землі!

Бажаємо щастя на довгі роки!

Примовка:

Ми «Комета» молодці,

Розумні та спортивні!

На всі руки ми майстри

І, звичайно ж, сильні!

Пісня загону (на мотив пісні «А ми на стилі» (гурт «Время и Стекло»))

Заспів:

А ми комета,

Ми летимо на зустріч мріям,

І вітають нас усі планети,

Ми відірвемось всі на повну,

І напишуть про нас газети.

Ми летимо назустріч мріям,

І вітають нас усі планети.

Приспів:

Путівки нам купили, у табір ми рулили,

Літо тут зустріли,

Негатив відшили, позитив на стилі,

Креатив на стилі,

On the dance floor,

Бо комета це фурор, let's go!

Студент-практикант, орієнтуючись на інтереси дітей, намагалась створити сприятливі умови для реалізації нахилів, талантів та задоволення потреб вихованців, залучаючи їх до розмаїтих культурно-виховних заходів. Адже повага до особистості дитини, її внутрішнього світу, створення умов для розвитку її здібностей є головною умовою в роботі з дітьми в оздоровчому таборі. Окрім цього, студент-практикант виявив чутливість до стану дитини, її емоційному та естетичному світу. Він намагався спрямовувати свої зусилля на розвиток благородних людських почуттів (любов, щедрість, вдячність, готовність допомогти товаришеві, повагу до старших тощо), утвердження їх у повсякденних взаємовідносинах, у праці, в інтелектуальному житті колективу [5, с. 468].

Так, єдиний духовний порив, спільну колективну ідею діти відтворили в культурно-виховному заході «Танцювальний турнір». Мета: удосконалювати рухові вміння, розвивати комунікативні якості, акторські здібності, заохочувати дітей до фантазування. Місце проведення: танцювальний майданчик. Ведучий оголошував завдання для учасників турніру: виконати танець, сидячи на стільці; стоячи на п'ятах або на носочках; застосовуючи лише міміку обличчя; в уповільненому (або прискореному) темпі; як комплекс ранкової зарядки; коли партнером є стілець, іграшка тощо. Захоплені грою, діти демонстрували свою майстерність у створенні хореографічної композиції. Це були рухи популярних танцювальних ритмів вальсу, румби, танго, рок-н-ролу, ламбади тощо. Виконавцям невідомі були всі тонкощі танців, їх стилістичні характеристики, але вони продемонстрували пластичність, артистизм, емоційний відгук на музику. Ці якості були враховані під час змагання. Обране журі справедливо оцінювало виконавців, а глядачі визначали найкращих – бурними оплесками. Наприкінці виступу кожен із учасників виказав свої враження, поділився своїми емоціями, хвилюючими моментами.

Не менш цікавим було залучення дітей до творчої гри «Угадай мелодію». Мета: розвивати спостережливість, кмітливість, творчі здібності, артистизм, підтримувати їх пізнавальну активність, спонукати до самовдосконалення. Цей захід проводився на території табору, де учасники демонстрували свої якості, інтерес до музики, творчу активність, вміння обирати правильні рішення, логічно мислити, працювати в колективі. Усі діти об'єдналися в дві команди. Кожна з них обирала певний «розділ пісні» і «нотку», під якою була «захована» та чи інша мелодія. Командам належало досить швидко відгадати запропоновану мелодію та виразно проспівати будь-який її куплет. Високими балами оцінювались артистичне виконання, сценічна культура, емоційність тощо. Інший раунд гри відбувався за таким сценарієм: 1-а команда інсценувала та демонструвала пісню, 2-а – пригадувала назву, за бажанням – відтворювала її у танцювальних рухах. Переможним був той колектив, який був артистичним, згуртованим, ініціативним. У фінальному етапі команди-учасниці спільно заспівали «Моя Україна» (пісня Н. Бучинської), де кожен відчув себе частинкою найчарівнішої, вільної країни, «де червона цвіте калина», де звучить мова

солов'їна. Заклучна пісня об'єднала всіх єдиним почуттям, єдиною думкою, любов'ю до своєї землі.

Висновки. Підводячи підсумки літньої педагогічної практики ми дійшли висновків, що культурно-виховні заходи, узгоджені з віком дітей, мають бути розмаїтими, інтелектуально, фізично й естетично спрямованими. Саме такий підхід сприятиме підвищенню мотивації до праці, пізнанню навколишнього середовища, максимальному розкриттю здібностей вихованців, розвитку їхніх здібностей, талантів, духовних сил.

Перспективи подальших досліджень дозволять студентам під час літньої педагогічної практики обирати різні за тематикою культурно-виховні заходи, що сприятимуть розвитку емоційної сфери дитини, формуватимуть креативну особистість, яка здатна по новому ставитися до себе, своїх здібностей і вчинків.

Список літератури

1. Дубінка М. М. Методика виховної роботи в дитячих оздоровчих таборах : навч.-метод. посібник. Кіровоград, 2006. 153 с.
2. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-17>. № 375-VI, чинний, від 01.01.2020 (дата звернення : 10.03.2020).
3. Лапшо В. В. Методика виховної роботи в літніх дитячих оздоровчих таборах : практ. посібник. Івано-Франківськ : НАР, 2016. 306 с.
4. Методичні рекомендації щодо організації та проведення літньої педагогічної практики студентів III курсу в дитячих оздоровчих закладах / укл. Н. В. Волкова, Н. І. Зеленкова, А. К. Зичков, С. М. Щербина. Кривий Ріг : Вид-во КДПУ, 2017. 148 с.
5. Сухомлинський В. О. Вибрані твори. У 5-ти т. Т.1. Київ, «Рад. школа», 1976. 654 с.